

Wijziging van de Kieswet en de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba in verband met de introductie van kiescolleges voor de Eerste Kamer voor het Caribische deel van Nederland ten behoeve van de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer

Beantwoording vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

Op 10 oktober 2010 zijn de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba toegetreden tot het staatsbestel van Nederland. Een van de vervolgstappen is dat Nederlandse ingezetenen van het Caribische deel van Nederland invloed krijgen op de samenstelling van de Eerste Kamer. Daartoe is een wijziging van de Grondwet in procedure, waarin wordt voorgesteld dat de leden van de Eerste Kamer mede worden gekozen door de leden van een of meerdere kiescolleges voor het Caribische deel van Nederland. In verband met deze grondwetswijziging moeten de instelling van een of meer kiescolleges, de regels inzake de verkiezingen van de leden van het kiescollege en de verkiezingen van de leden van de Eerste Kamer door de leden van het kiescollege bij wet in formele zin worden uitgewerkt. Dit wetsvoorstel strekt daartoe. Voorgesteld wordt een kiescollege per eiland in te stellen.

2. Wie zijn betrokken?

De Nederlandse ingezetenen van de eilanden, politieke groeperingen op de eilanden, het bestuur van de eilanden, de Eerste Kamer, de Kiesraad als centraal stembureau voor de Eerste Kamerverkiezing.

3. Wat is het probleem?

De grondwetswijziging, zoals hiervoor vermeld, vereist dat voor de inrichting van de kiescolleges en de uitwerking van het kiesrecht uitvoeringsregelgeving tot stand komt. Het wetsvoorstel is daarmee een onderdeel van de oplossing voor het probleem dat de Nederlandse ingezetenen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba vooralsnog geen invloed kunnen uit oefenen op de samenstelling van hun wetgevende macht en in dat verband op de samenstelling van de Eerste Kamer. Het recht om die invloed uit te oefenen vloeit voort artikel 4 van de Grondwet, artikel 3 van het Eerste protocol van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden en artikel 25, onderdeel b, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

4. Wat is het doel?

Het doel is om de taken en samenstelling van de kiescolleges en regels voor de verkiezingen van de leden van het kiescollege en van de leden van de Eerste Kamer door de leden van de kiescolleges vast te stellen, zodat het voor de Nederlandse ingezetenen van de eilanden mogelijk wordt gemaakt hun kiesrecht daadwerkelijk uit te oefenen. Het gaat om het recht om de leden van het kiescollege en de leden van de Eerste Kamer te kiezen alsmede het recht om als lid van het kiescollege of van de Eerste Kamer gekozen te worden (het actief onderscheidenlijk passief kiesrecht). Hierbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat de verkiezingen van de leden van de kiescolleges zoveel mogelijk op dezelfde wijze plaatsvinden als de verkiezingen van de leden van de provinciale staten en dat de wijze waarop de leden van de kiescolleges de leden van de Eerste Kamer kiezen zoveel mogelijk aansluit op de wijze waarop de leden van de provinciale staten dat doen.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De overheid is primair verantwoordelijk voor het creëren van de omstandigheden die het mogelijk maken om het aan Nederlanders toegekende kiesrecht daadwerkelijk uit te oefenen.

Aangelegenheden van het kiesrecht en de instelling en samenstelling van overheidsorganen worden in beginsel in een wet in formele zin geregeld.

6. Wat is het beste instrument?

Wetgeving

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

De gevolgen van het wetsvoorstel zijn dat op de eilanden de verkiezingen voor een nieuw kiescollege zullen moeten worden georganiseerd. De Nederlandse ingezetenen van de eilanden kunnen een keer in de vier jaar naar de stembus om de leden van het kiescollege te kiezen. Onder voorwaarden kunnen de Nederlandse ingezetenen zich ook verkiesbaar stellen. Politieke partijen kunnen zich laten registreren voor de verkiezingen van het kiescollege. Voorgesteld wordt de

verkiezing van het kiescollege op hetzelfde moment als de eilandsraadverkiezing te laten plaatsvinden en ook wat betreft de praktische invulling van de kiescollegeverkiezingen zoveel mogelijk aan te sluiten bij de verkiezingen van de eilandsraden. Als gevolg daarvan hoeft de kiezer voor twee verkiezingen maar één keer naar de stembus en wordt de administratieve belasting voor betrokkenen (bijvoorbeeld politieke partijen) zo beperkt mogelijk gehouden. Dat laatste geldt ook voor de kosten voor het organiseren van de kiescollegeverkiezingen. De vergoeding van de kosten die de eilanden moeten maken in het kader van de kiescollegeverkiezingen verloopt via de algemene middelen.